

Vodeći zdravstveni problemi preventivno pregledanih osoba starijih od 50 godina na zagrebačkom području u 2005. godini (The Leading Health Problems of Persons Age 50 and Older Undergoing Preventive Medical Examination in the Zagreb Area in 2005)

Goran Perko, Vanja Tešić

Sažetak

CILJ: Prikazati vodeće zdravstvene probleme preventivno pregledanih osiguranih osoba starijih od 50 godina na zagrebačkom području, koji su prošli besplatan preventivni pregled u liječničkoj ordinaciji i pripadajući biokemijski laboratorij. **ISPITANICI I METODE:** Osigurane osobe starije od 50 godina koje nisu bili kod izabranog liječnika opće / obiteljske medicine najmanje 3 godine. Rezultati su dobiveni analizom 1932 individualna obrasca "Izvešće o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina" koji su pristigli od 247 ugovorenih doktora opće/obiteljske medicine iz Grada Zagreba i Zagrebačke županije u 2005. godini.

REZULTATI: U odnosu na spol preventivno pregledanih osiguranika, 48,34% su činile žene, a 51,45% muškarci. Analiza suspektnih novootkrivenih bolesti prema zastupljenosti skupina dijagnoza (MKB – X revizija) ukazuje na najveću zastupljenost skupine endokrinih bolesti (E00-E90) s udjelom od 39,19% i cirkulacijskih bolesti (I00-I99) s udjelom od 38,01%, u ukupno 1105 dijagnoza na koje se posumnjalo prilikom preventivnog pregleda. Palpatorni pregled dojki koji je učinjen u ukupno 999 osiguranica otkrio je suspektan čvor u njih 8,90%. Nespecifični znakovi zloćudnih bolesti evidentirani su u 23,19% osiguranika (N=448), koji su upućeni na daljnju dijagnostičku i kurativnu obradu. Od ukupno 1889 osiguranika s izmjerenim sistoličkim tlakom 28,43% ih je imalo vrijednosti iznad 140 mmHg, a 22,76% je imalo dijastolički tlak iznad 90 mmHg. Od laboratorijskih nalaza hiperglikemija je utvrđena u 13,81% od ukupno 1846 preventivno pregledanih osoba kojima je izmjerena glikemija, a gledano u odnosu na spol, oštećen metabolizam glukoze ustanovljen je u 16,28 % muškaraca i 11,26 % žena. U okviru preventivnih pregleda kod 27,63% osiguranika od ukupno njih 1918 s izračunatim indeksom tjelesne mase (ITM) ustanovljena je debljina. Test na okultno krvarenje u stolici, proveden kod 876 osiguranika, bio je pozitivan u njih 8,79%. Iz osobne anamneze 1062 preventivno pregledanih osiguranika za koje postoje podaci o uzimanju alkohola vidljivo je kako njih 22,32% konzumira 2 do 3 alkoholna pića tjedno. Doktori opće/obiteljske medicine nakon preventivnog sistematskog pregleda osigurane osobe poduzeli su ukupno 2347 određenih zdravstvenih mjera. Od ukupnog broja liječničkih intervencija, savjet je dat u 39,24% slučajeva, 19,22% otpada na dodatne pretrage, a upućivanje na specijalistički pregled čini 18,79%. **ZAKLJUČAK:** Provedba medicinsko-preventivnih pregleda kod osoba starijih od 50 godina omogućuje pravovremeno utvrđivanje čimbenika rizika za razvoj kroničnih masovnih bolesti kao i njihovo rano otkrivanje, što bitno utječu na produljenje trajanja života i na njegovu kvalitetu.

Ključne riječi: medicinsko-preventivni pregled, Izvešće, osiguranik, stariji od 50, Zagreb

Abstract

OBJECTIVE: To represent the leading health problems of insured persons age 50 and older in Zagreb area who passed costless preventive medical and laboratory examinations in 2005.

METHOD: Participants were insured persons aged 50 and older who didn't contact their general/family practitioner at least 3 years. Results were obtained by analysis of 1932 individual forms "Report on preventive regular medical examination of insured persons aged 50 and older" which had been sent from 247 general / family practitioners of the City of Zagreb and Zagreb County in 2005. **RESULTS:** In relation to gender of examined insured persons, women accounted for 48,34% and men for 51,45%. Analysis of suspected new-found diseases, according to groups of diseases (ICD-10) shows that endocrine diseases (E00-E90) with the percentage of 39,19% and circulatory diseases (I00-I99) with the percentage of 38,01% of total 1105 recorded diseases are the leading groups of diseases in examined persons. Clinical breast exams discover suspected node in 8,90% of 999 examined women. Nonspecific signs of malignant diseases are registered in 23,19% examined persons (N=448), who are referred to further diagnostic and clinical examinations. 28,43% of total 1889 participants have systolic blood pressure over 140 mmHg, and 22,76% have diastolic pressure over 90 mmHg. Within laboratory examinations hyperglycaemia was measured in 13,81% of 1846 examined persons (16,28 % men and 11,26 % women). Within preventive medical examinations 27,63% of total 1918 participants with calculated body mass index(BMI) are obese. Fecal occult blood testing is positive in 8,79 % of 876 participants. Family anamnesis shows that 22,32% of total 1062 examined persons drink 2 to 3 alcoholic beverages weekly. General / family practitioners take 2347 determined measures according to preventive medical and laboratory examination results.

Medical advice accounted for 39,24% of the total number of examinations, 19,22 % are referred to further medical examinations and 18,79 % for specialist care. CONCLUSION: Application of the preventive medical examinations for persons age 50 and older enables timely determination of risk factors for prevalent chronic diseases as well as their early detection which has significant influence on prolongation of life expectancy and it's quality.

Key words: preventive medical examination, Report, insured person, 50 and older, Zagreb

UVOD

U cilju praćenja i prevencije kroničnih masovnih bolesti prikupljaju se i obrađuju individualni obrasci **“Izvešće o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina”** koji pristižu od ugovorenih doktora opće/obiteljske medicine. Naime, Pravilnikom o standardima i normativima prava na zdravstvenu zaštitu iz osnovnog zdravstvenog osiguranja i Odlukom o osnovama za sklapanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim radnicima za 2005. godine ("Narodne Novine" br. 188/04., 30/05. i 51/05.) utvrđeno je da će u djelatnosti opće/obiteljske medicine ugovorni doktori provoditi preventivne preglede osiguranih osoba starijih od 50 godina, koje se u zadnje 3 godine nisu javljale svom izabranom doktoru.

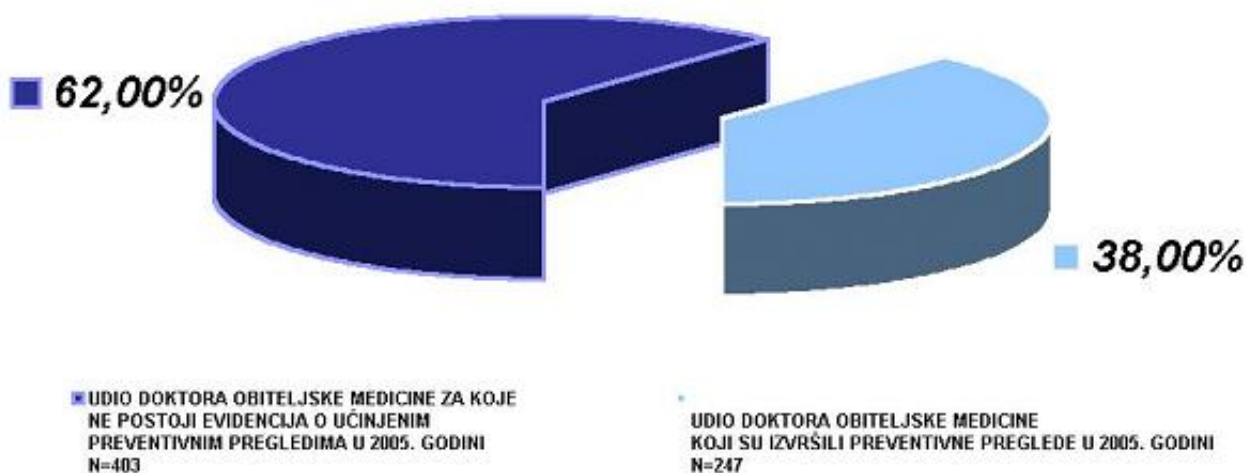
ISPITANICI I METODE

Osigurancima starijim od 50 godina koji nisu bili kod izabranog liječnika opće/obiteljske medicine najmanje 3 godine, omogućeno je da dođu u liječničku ordinaciju i biokemijski laboratorij na besplatan preventivni pregled. U sklopu pregleda uzimani su opći podaci, podaci iz osobne i obiteljske anamneze, antropometrijski nalazi (visina, težina i arterijski tlak), fizikalni pregled s naglaskom na palpaciju dojki i digitorektalni pregled, poseban ciljani razgovor usmjeren na nespecifične znakove zloćudnih bolesti, laboratorijske pretrage krvi (SE, Hb, GUK i test na okultno krvarenje u stolici) i na kraju mišljenje liječnika o suspektnim i novootkrivenim bolestima te učinjenim intervencijama. Izvešća o provedenim preventivnim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina dostavljana su u Zavod za javno zdravstvo Grada Zagreba gdje su preko jedinstvenog računalnog programa upisani u baze podataka.

REZULTATI

U 2005. godini ukupno je zaprimljeno 1932 izvješća o provedenim preventivnim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina pristiglih od 247 ugovorenih doktora opće/obiteljske medicine, što čini 38,0 % u odnosu na ukupno 650 ugovorenih doktora opće/obiteljske medicine u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji (slika 1).

Slika 1. Udio ugovorenih doktora obiteljske medicine koji su izvršili preventivne preglede (N=247) u odnosu na ukupan broj ugovorenih doktora obiteljske medicine u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji u 2005. g. (N=650)

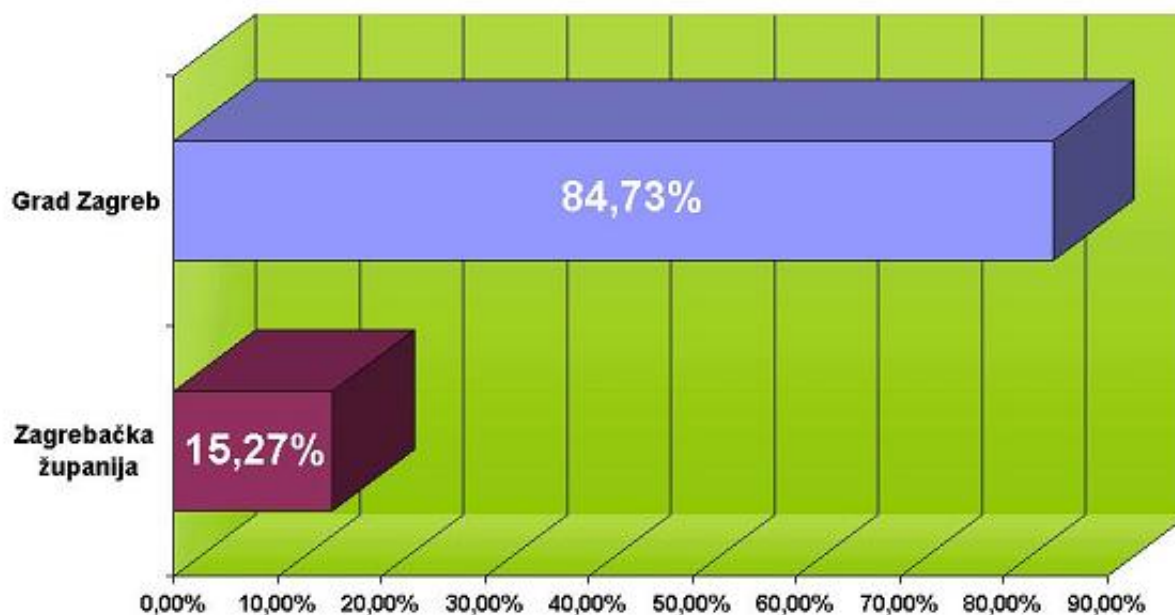

Izvor: Izvešća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Udio preventivno pregledanih osoba u Gradu Zagrebu iznosio je 84,73 %, dok je taj udio u Zagrebačkoj

županiji bio 15,27 %, od ukupno 1932 preventivno pregledanih osoba u 2005. godini (slika 2).

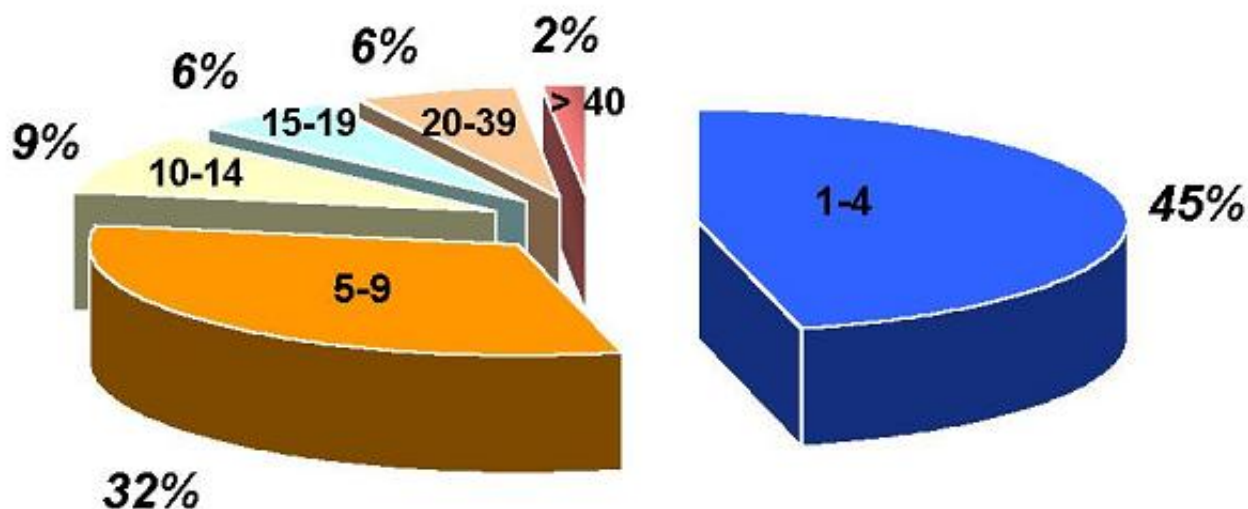
Slika 2. Usporedba udjela preventivno pregledanih osoba u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji u 2005. godini (N= 1932)

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Analiza raspodjele udjela doktora obiteljske medicine (N=247) prema broju obavljenih preventivnih pregleda osoba starijih od 50 godina ukazuje kako je najveći broj liječnika (45 %) obavio 1-4 pregleda, dok je njih 2 % učinilo čak više od 40 u ukupno 1932 preventivnih pregleda (slika 3).

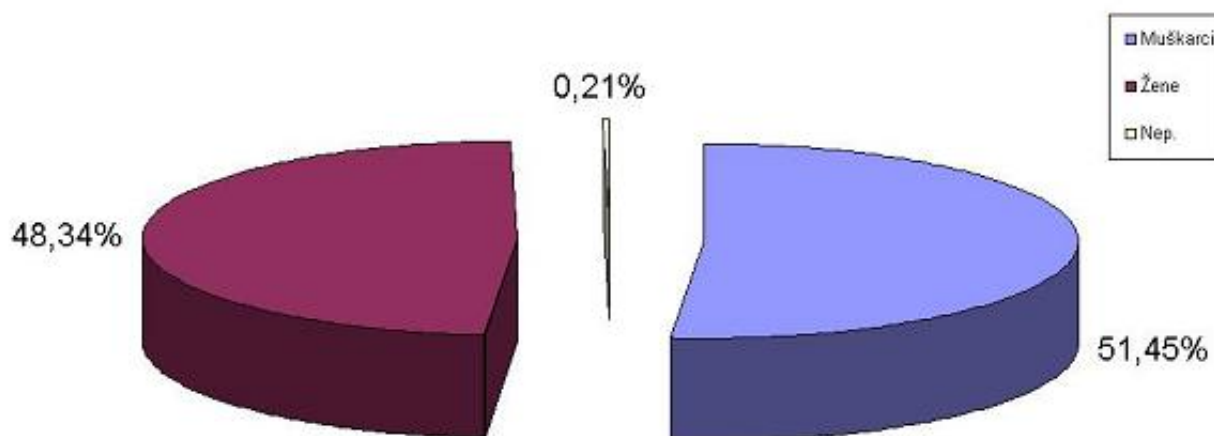
Slika 3. Raspodjela udjela doktora obiteljske medicine (N=247) prema broju obavljenih preventivnih pregleda osoba starijih od 50 godina (N=1932)

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Gledano u odnosu na spol preventivno pregledanih osiguranika, 48,34 % (N=934) čine žene, a 51,45 % (N= 994) osiguranika je muškog spola. Kod njih četiri nema podatka o spolu (slika 4).

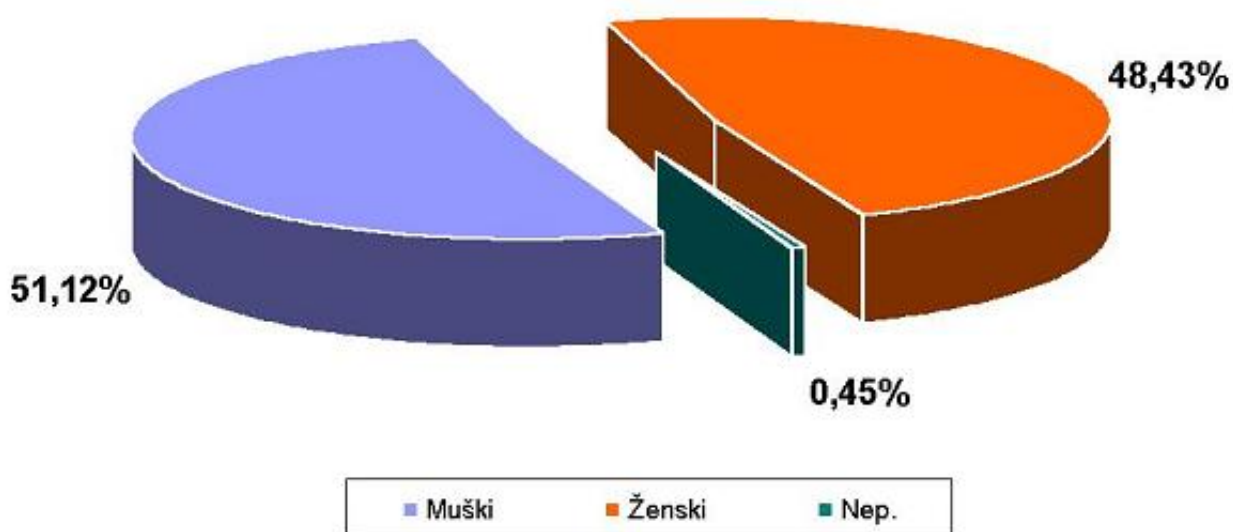
Slika 4. Spolna struktura preventivno pregledanih osiguranika starijih od 50 godina u 2005.godini (N=1932)

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Nespecifični znakovi zloćudnih bolesti evidentirani su u 23,19 % preventivno pregledanih osiguranika (N=448), od toga kod 217 pregledanih žena (48,44 %) i 229 pregledanih muškaraca (51,12 %) koji su upućeni na daljnju dijagnostičku i kurativnu obradu (slika 5).

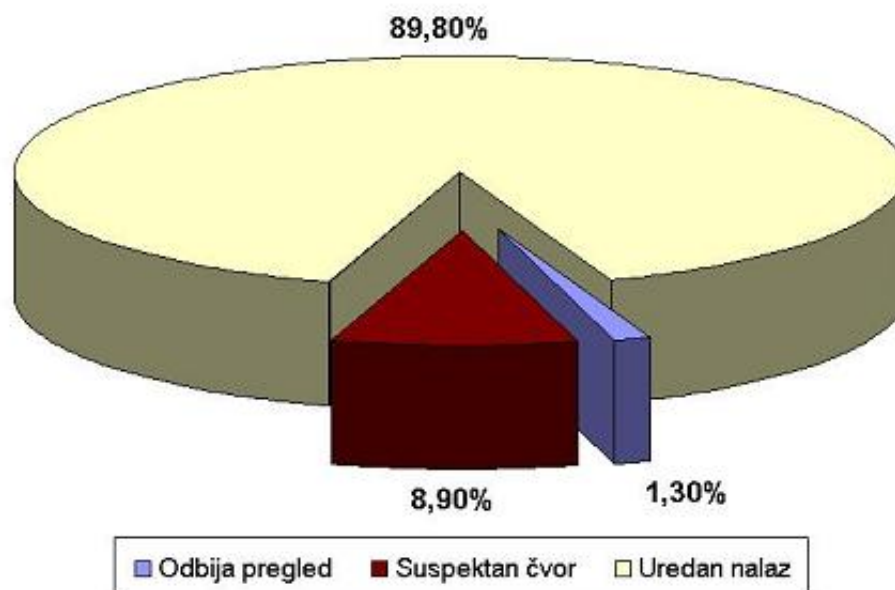
Slika 5. Nespecifični znakovi zloćudnih bolesti preventivno pregledanih osiguranika po spolu u 2005.g. (N=448)

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Palpatorni pregled dojki koji je učinjen u ukupno 999 osiguranica otkrio je suspektan čvor u njih 8,90 % (N=89) kao što je vidljivo iz slike 6.

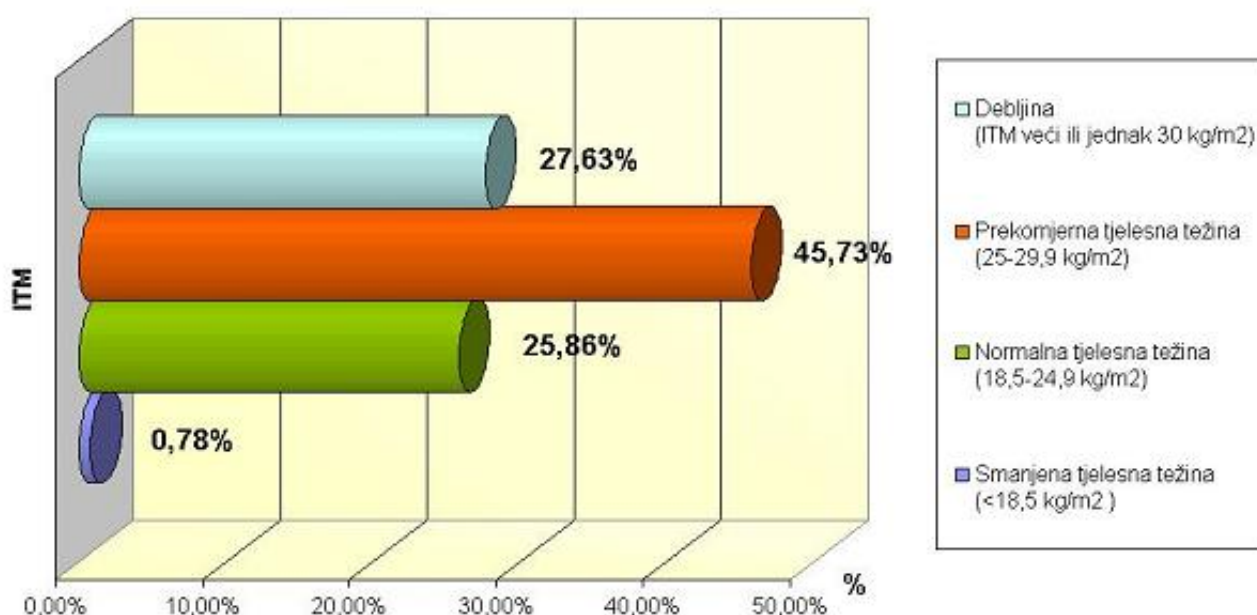
Slika 6. Nalaz palpatornog pregleda dojki kod 999 preventivno pregledanih osiguranica u ordinacijama opće/obiteljske medicine u 2005.g.

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Od ukupno 1918 osiguranika s izračunatim ITM, 496 (25,86 %) bilo je normalno uhranjeno (ITM 18,5-24,9), 877 (45,72) je imalo prekomjernu tjelesnu težinu (ITM 25-29,9), a debljina je ustanovljena u njih 530 (27,63 %) (ITM \geq 30) kao što je vidljivo iz slike 7.

Slika 7. Stanje uhranjenosti preventivno pregledanih osiguranika u ordinacijama opće/obiteljske medicine u 2005.g. (N=1918)

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Teška (ITM 30-40) i vrlo teška pretilost (ITM $>$ 40) utvrđena je kod 48,68 % žena i 50,94 % muškaraca, od ukupno 530 osiguranika s tim stupnjevima debljine (tablica 1).

Tablica 1. Udio preventivno pregledanih osiguranika s teškom i vrlo teškom pretilosti po spolu u 2005.g.

Spol	Frekvencija (ITM ≥ 30)	%
Muški	270	50,94%
Ženski	258	48,68%
Nepoznato	2	0,38%
Ukupno	530	100,00%

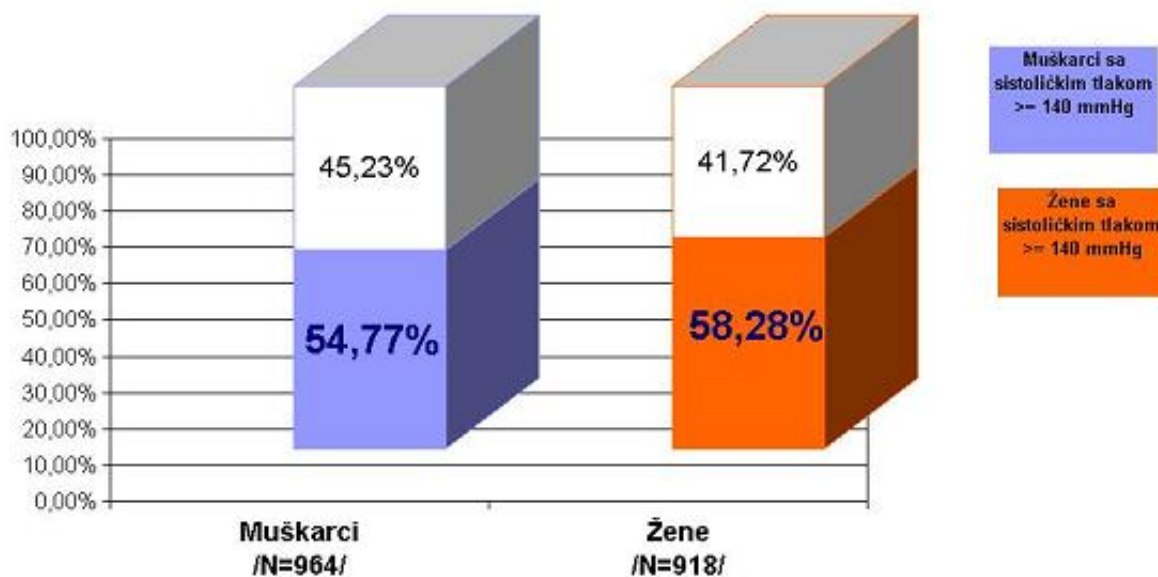
Od ukupno 1889 osiguranika s izmjerenim sistoličkim tlakom, 537 (28,43 %) ih je imalo vrijednosti iznad 140 mmHg (50,65 % žena i 49,16 % muškaraca), a 427 (22,76 %) je imalo dijastolički tlak iznad 90 mmHg, od toga 49,65 % žena i 50,12 % muškaraca, u ukupno 1876 osiguranika s izmjerenim dijastoličkim tlakom (tablica 2).

Tablica 2. Udio preventivno pregledanih osiguranika s izmjerenim sistoličkim tlakom iznad 140 mmHg i s dijastoličkim tlakom iznad 90 mmHg po spolu u 2005.g.

SPOL	SISTOLIČKI TLAK		DIJASTOLIČKI TLAK	
	≥ 140 mmHg		≥ 90 mmHg	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %
Muški	264	49,16%	214	50,12%
Ženski	272	50,65%	212	49,65%
Nep.	1	0,19%	1	0,23%
Ukupno	537	100,00%	427	100,00%

Analizirajući raspodjelu preventivno pregledanih 964 muških osiguranika i 918 žena u odnosu na njihov sistolički tlak, vidljivo je kako 54,77 % muškaraca, i 58,28 % žena ima vrijednosti sistoličkog tlaka iznad 140 mmHg (slika 8).

Slika 8 . Raspodjela preventivno pregledanih osiguranika s vrijednostima sistoličkog tlaka iznad 140 mmHg po spolu u 2005. godini

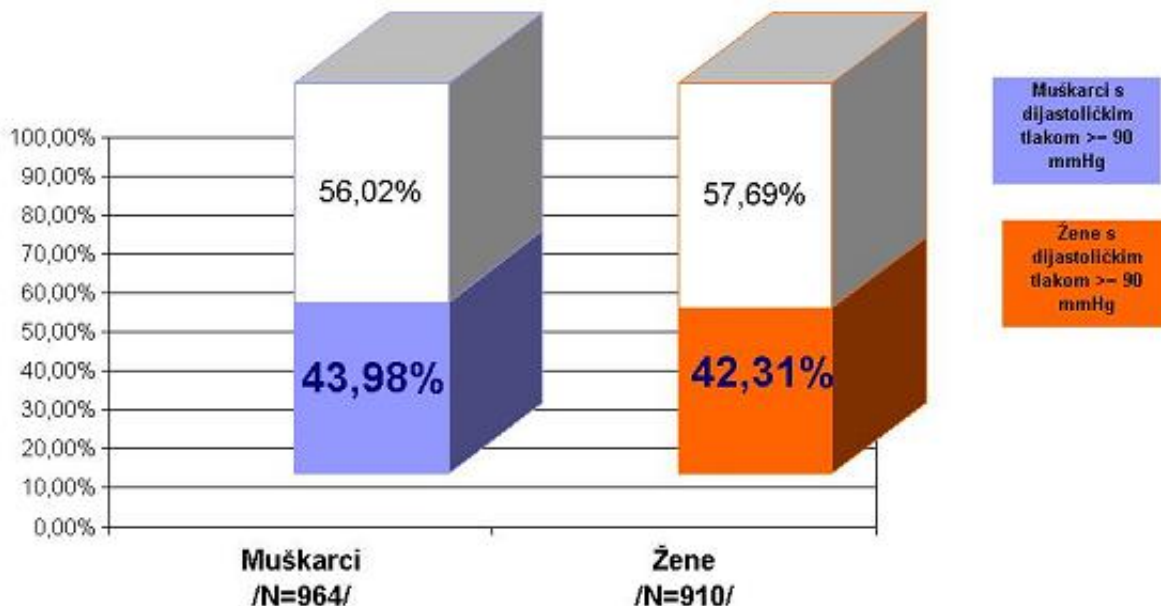

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Dijastolički tlak iznad 90 mmHg izmjeren je kod 43,98 % muškaraca od ukupno njih 964, dok je udio

žena nešto manji i iznosi 42,31 % u ukupno 910 osiguranica za koje je poznata vrijednost dijastoličkog tlaka (slika 9).

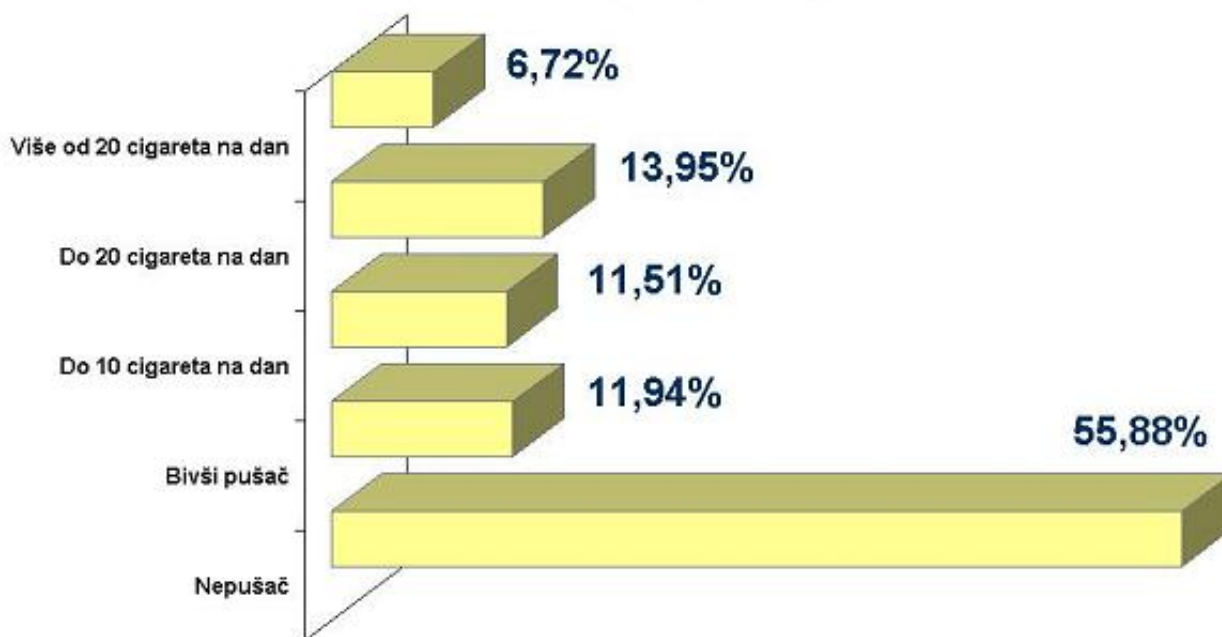
Slika 9. Raspodjela preventivno pregledanih osiguranika s vrijednostima dijastoličkog tlaka iznad 90 mmHg po spolu u 2005. godini

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Na osnovu podataka o pušenju koji su dobiveni od ukupno 1190 preventivno pregledanih osiguranika 55,88 % njih su nepušači, na drugom mjestu nalaze se osiguranici koji puše do 20 cigareta dnevno s udjelom od 13,95 %, a više od 20 cigareta puši 6,72 % pregledanih osiguranika (slika 10).

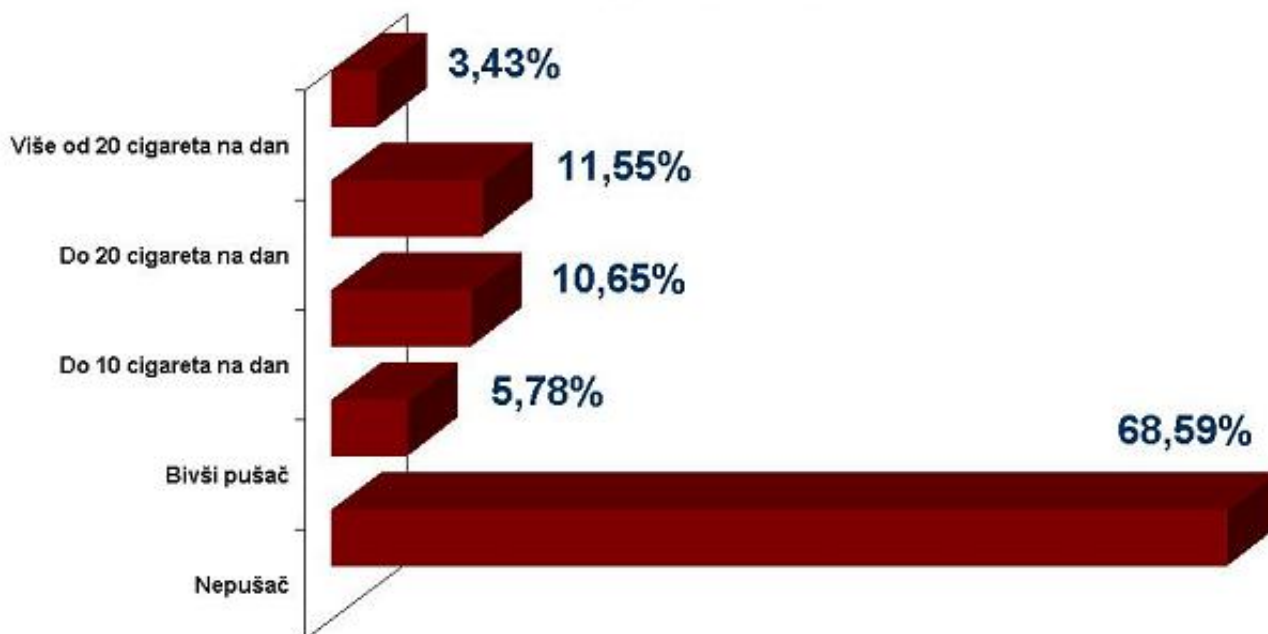
Slika 10. Navika pušenja u preventivno pregledanih osiguranika starijih od 50 godina u 2005. godini (N=1190)

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

U ukupno 554 preventivno pregledanih žena veći je udio nepušača (68,59 %), u odnosu na ukupan broj osiguranika, na drugom mjestu se isto tako nalaze žene koje puše do 20 cigareta dnevno s isto tako manjim udjelom od 11,55 %, a više od 20 cigareta puši 3,43 % pregledanih žena (slika 11).

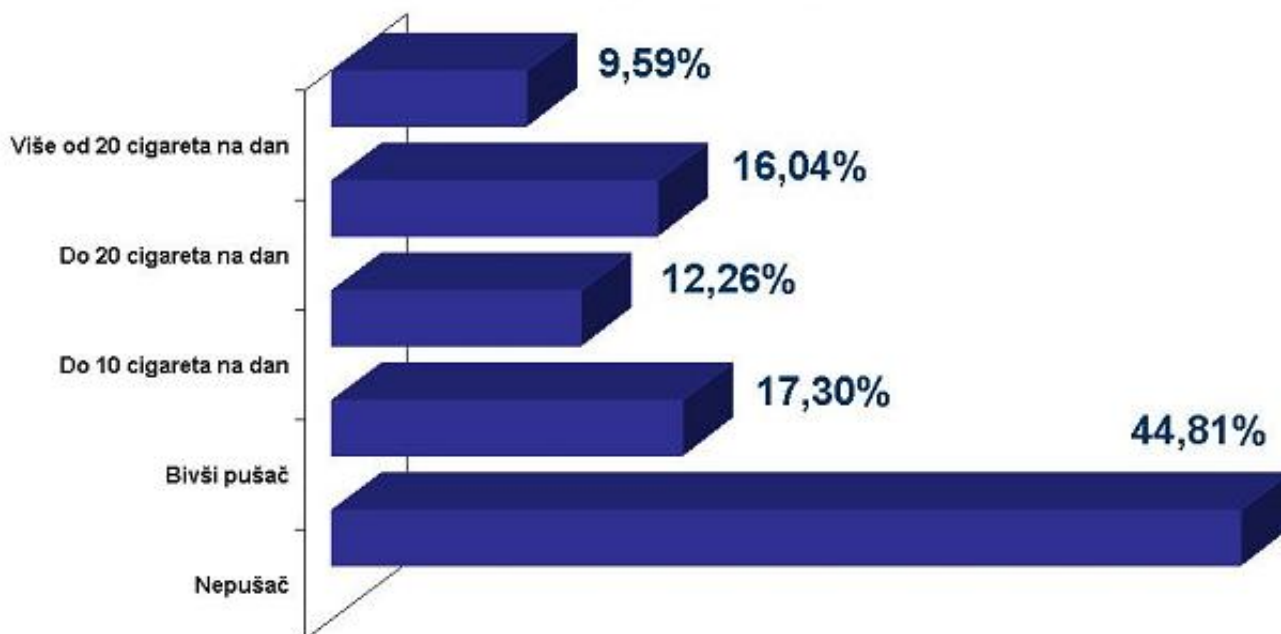
Slika 11. Navika pušenja u preventivno pregledanih žena starijih od 50 godina u 2005. godini (N=554)

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Udio muškaraca nepušača (44,81 % od ukupno 636 muških osiguranika) manji je gotovo za 10% u odnosu na ukupan broj osiguranika. Bivši pušači s udjelom od 17,30 % su na drugom mjestu, a odmah do njih na trećem nalaze se muškarci koji puše do 20 cigareta s udjelom od 16,04 % (slika 12). Čak njih 9,59 % puši više od 20 cigareta na dan.

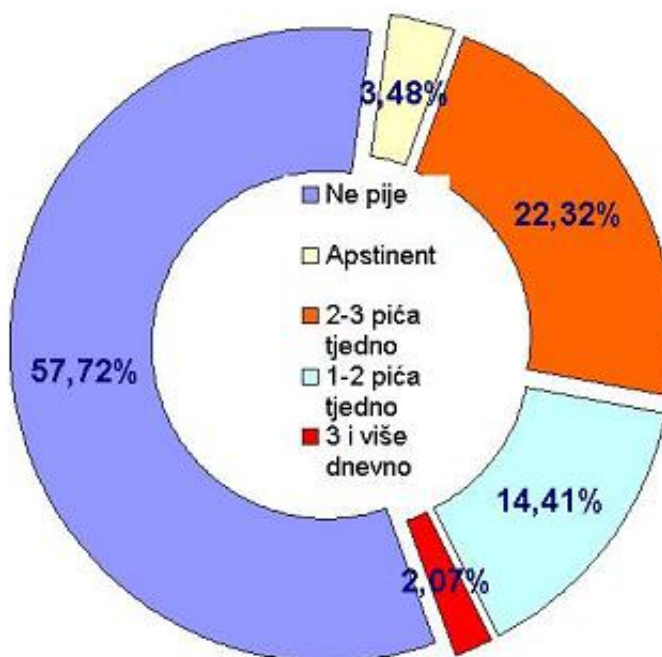
Slika 12. Navika pušenja u preventivno pregledanih muškaraca starijih od 50 godina u 2005. godini (N=636)

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Iz osobne anamneze 1062 preventivno pregledane osigurane osobe za koje postoje podaci o uzimanju alkohola vidljivo je kako njih 57,72 % ne pije alkohol, 22,32 % konzumira 2 do 3 alkoholna pića tjedno, 1 do 2 pića tjedno konzumira 14,41% osiguranika, a njih 2,07 % pije 3 i više alkoholnih pića dnevno (slika 13).

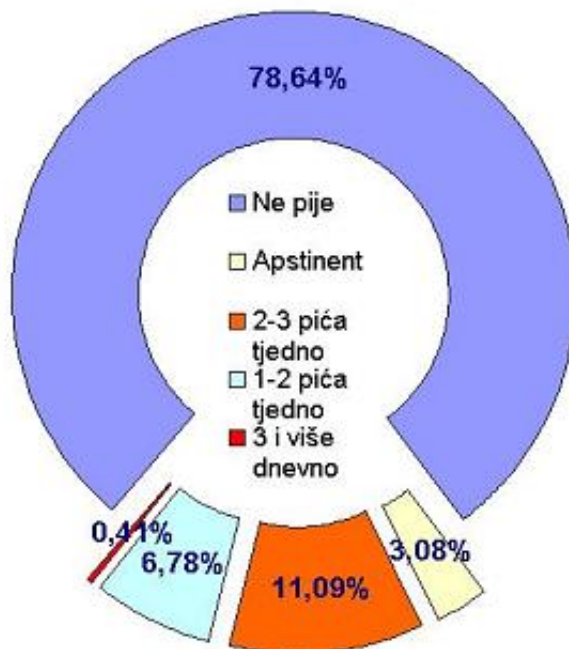
Slika 13. Konzumacija alkohola u preventivno pregledanih osiguranika starijih od 50 godina u 2005. godini

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Promatrano s obzirom na spol osiguranika, u skupini od 487 žena 78,64 % ne konzumira alkohol, 11,09 pije 2 do 3 alkoholna pića tjedno, 6,78 % osiguranica pije 1 do 2 pića tjedno, a 3 i više alkoholnih pića dnevno konzumira samo njih 0,41 % (slika 14).

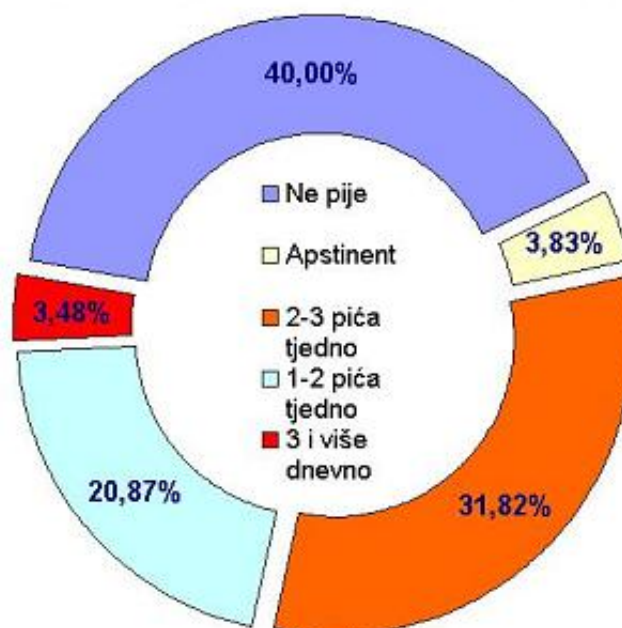
Slika 14. Konzumacija alkohola u preventivno pregledanih osiguranica starijih od 50 godina u 2005. godini (N=487)

Izvor: Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

U grupi od 575 muških osiguranika 40,00 % ne pije alkohol, 2 do 3 alkoholna pića tjedno konzumira 31,82 muškaraca , 20,87 % osiguranika pije 1 do 2 pića tjedno, a 3 i više alkoholnih pića dnevno uzima njih 3,48 % (slika 15).

Slika 15. Konzumacija alkohola u preventivno pregledanih muških osiguranika starijih od 50 godina u 2005. godini (N=575)

Izvor: Izveštaja o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Od laboratorijskih nalaza hiperglikemija je utvrđena u 16,28 % muškaraca od ukupno njih 946 kojima je izmjerena glikemija i 11,26 % žena od njih ukupno 897. Gledajući ukupno 1846 preventivno pregledanih osiguranika kojima je izmjerena glikemija, 13,81 % (N=255) imalo je oštećen metabolizam glukoze (tablica 3).

Tablica 3. Udio preventivno pregledanih osiguranika s hiperglikemijom po spolu u 2005.g.

Spol	Broj (GUK ≥ 7 mmol/L)	Ukupno GUK	Udio %
Muški	154	946	16,28 %
Ženski	101	897	11,26 %
Nepoznato	0	3	0,00 %
Ukupno	255	1846	13,81%

Rezultati određivanja

sedimentacije eritrocita u ukupno 947 muških osiguranika ukazali su kako njih 11,30 % ima vrijednosti iznad preporučene gornje granice za osobe starije od 50 godina (tablica 4).

Tablica 4. Raspodjela preventivno pregledanih muškaraca prema izmjerenim vrijednostima sedimentacije eritrocita

Sedimentacija eritrocita	Broj	Udio %
Ispod 23	840	88,70%
Iznad 23	107	11,30%
Ukupno	947	100,00%

Kod žena je taj postotak nešto viši i iznosi 13,20 % od ukupno 894 osiguranica kojima je napravljen test sedimentacije eritrocita (tablica 5).

Tablica 5. Raspodjela preventivno pregledanih žena prema izmjerenim vrijednostima sedimentacije eritrocita

Sedimentacija eritrocita	Broj	Udio %
Ispod 28	776	86,80%
Iznad 28	118	13,20%
Ukupno	894	100,00%

Čak 14,54 %
osiguranika

muškog spola, od njih 949 kojima je određivana koncentracija hemoglobina, imalo je vrijednosti ispod granične za muškarce (138 g/L), dok je kod njih 1,48 % nalaz hemoglobina bio viši od graničnog (175 g/L) kao što je vidljivo iz tablice 6.

Tablica 6. Raspodjela preventivno pregledanih muškaraca prema izmjerenim vrijednostima hemoglobina u krvi

Hemoglobin u krvi (g/L)	Broj	Udio %
Hb < 138	138	14,54%
Hb 138 - 175	797	83,98%
Hb > 175	14	1,48%
Ukupno	949	100,00%

Od ukupno 895 žena kojima je izmjeren hemoglobin, njih 7,49 % imalo je vrijednosti ispod donje granice za žene (119 g/L), a nalaz hemoglobina iznad gornje granične koncentracije od 157 g/L imalo je njih 3,35 % (tablica 7).

Tablica 7. Raspodjela preventivno pregledanih osiguranica prema izmjerenim vrijednostima hemoglobina u krvi

Hemoglobin u krvi (g/L)	Broj	Udio %
Hb < 119	67	7,49%
Hb 119 - 157	798	89,16%
Hb > 157	30	3,35%
Ukupno	895	100,00%

U okviru preventivnih pregleda test na okultno krvarenje u stolici proveden je kod 876 osiguranika. Kod njih 8,79 % (N=77) , od čega 51,95 % muškaraca i 48,05 % žena, nađena je krv u stolici kao što je vidljivo iz tablice 8.

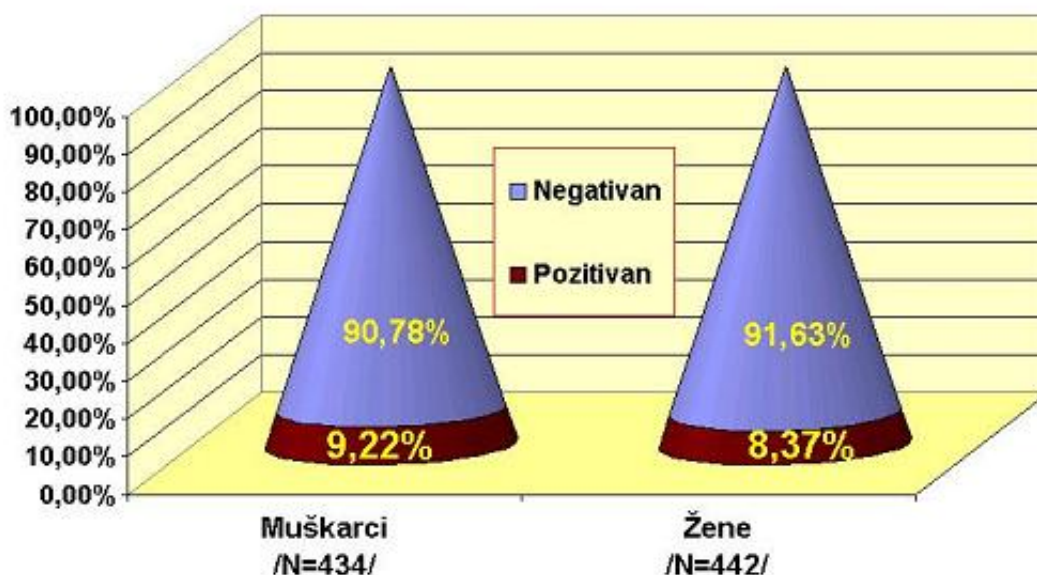
Tablica 8. Rezultati testiranja preventivno pregledanih osiguranika na okultno krvarenje u stolici po spolu (N=876)

Spol	Test na okultno krvarenje			
	Pozitivan		Negativan	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %
Muškarci	40	51,95%	394	49,31%
Žene	37	48,05%	405	50,69%
Nepoznato	0	0,00%	0	0,00%
Ukupno	77	100,00%	799	100,00%

Gledano u odnosu na spol, od

ukupno 434 muškaraca kojima je napravljen test na okultno krvarenje kod njih 9,22 % nađena je krv u stolici. Kod žena je navedeni test bio pozitivan u 8,37 % u ukupno 442 preventivno pregledanih osiguranica s učinjenim testom (slika 16).

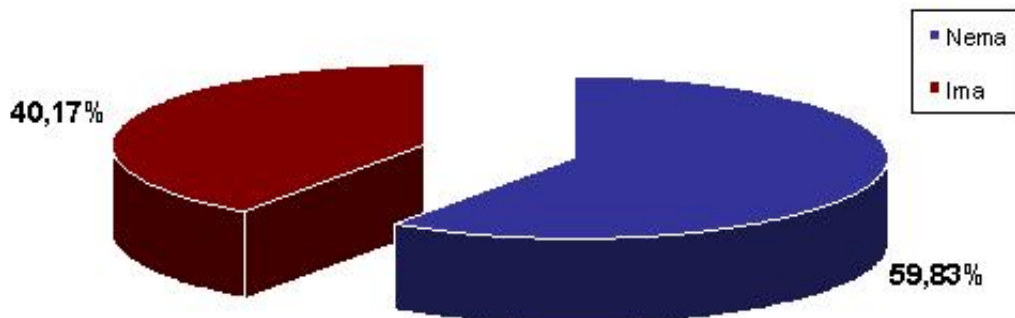
Slika 16. Raspodjela preventivno pregledanih osiguranika s obzirom na rezultate testiranja na okultno krvarenje u stolici po spolu u 2005. godini

Izvor: Izveštaja o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

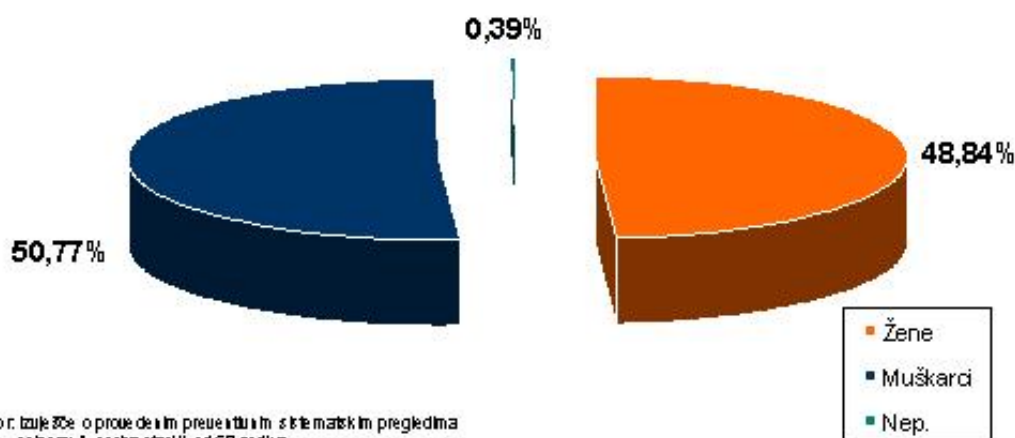
Kod 776 preventivno pregledanih osiguranika postavljena je sumnja na jednu ili više novootkrivenih bolesti (48,84 % žena i 50,77 % muškaraca) što čini 40,17 % od ukupno 1932 preventivno pregledanih osoba starijih od 50 godina (slike 17 i 18).

Slika 17. Novootkrivene i suspektne bolesti osiguranika starijih od 50 g. na sistematskim preventivnim pregledima u 2005. godini (N=776)

Izvor: Izjave žene o provedeni preventivnim sistematskim pregledima osiguranika osoba stariji od 50 godina

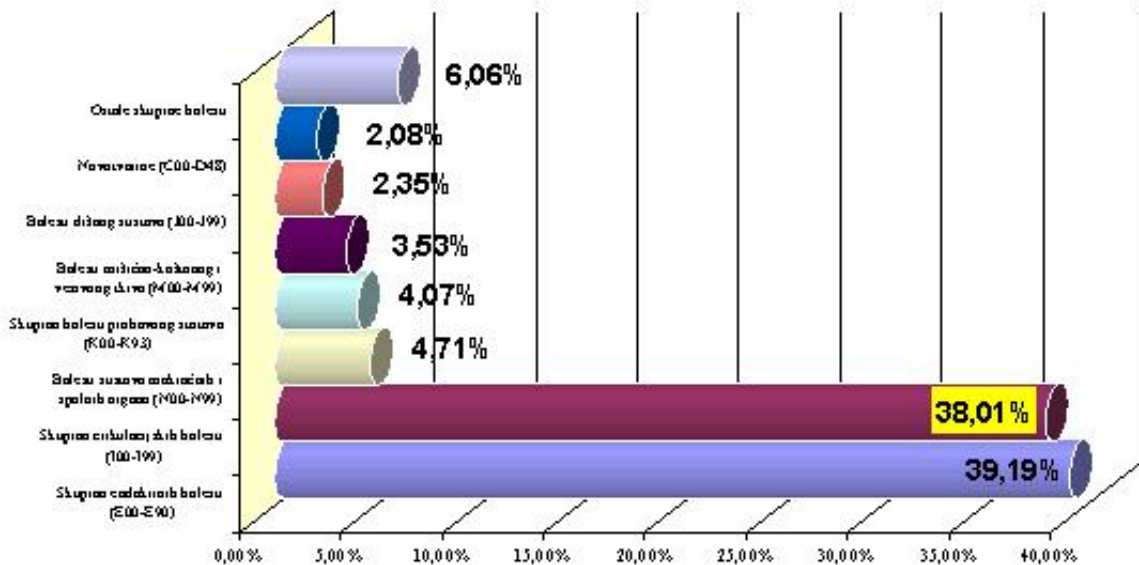
Slika 18. Novootkrivene i suspektne bolesti osiguranika starijih od 50 g. na sistematskim preventivnim pregledima po spolu u 2005. godini (N=776)

Izvor: Izjave žene o provedeni preventivnim sistematskim pregledima osiguranika osoba stariji od 50 godina

Daljnja analiza novootkrivenih i suspektnih bolesti prema zastupljenosti skupina dijagnoza (MKB – X revizija) kod preventivno pregledanih osiguranika ukazuje na najveću zastupljenost skupine endokrinih bolesti (E00-E90) s udjelom od 39,19 % (N=433) i cirkulacijskih bolesti (I00-I99) s udjelom od 38,01 % (N=420), u ukupno 1105 dijagnoza na koje se posumnjalo prilikom preventivnog pregleda. Slijede na trećem mjestu s udjelom od 4,71 % (N=52) slijede bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa (N00-N99), skupina bolesti probavnog sustava (K00-K93) s udjelom od 4,07 % (N=45) nalazi se na četvrtom mjestu, na petom mjestu su bolesti mišićno-koštanog i vezivnog tkiva (M00-M99) s udjelom od 3,53 % (N=39), na šestom s udjelom od 2,35 % (N=26) su smještene bolesti dišnog sustava (J00-J99), a na sedmom mjestu se nalazi skupina novotvorina (C00-D48) s udjelom od 2,08 % (N=23) kao što je vidljivo u slikovnom prikazu 19.

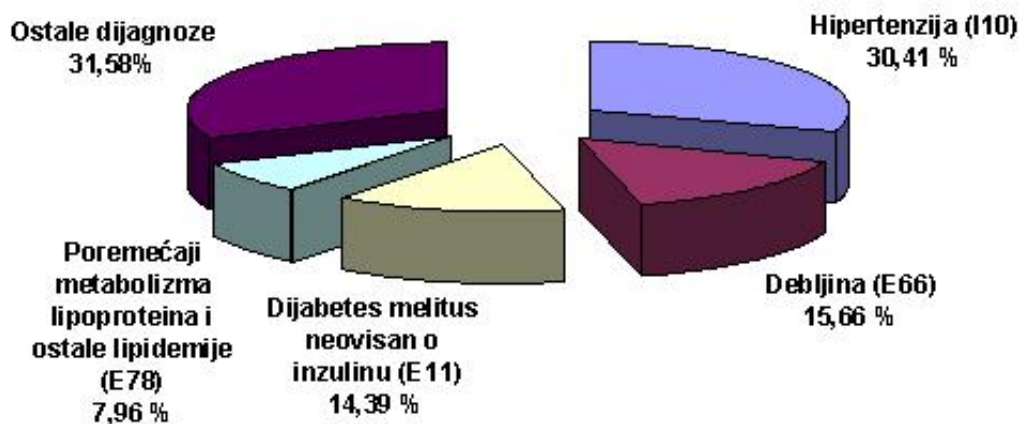
Slika 19. Zastupljenost vodećih skupina bolesti u preventivno pregledanih osiguranika starijih od 50 godina u 2005. godini (N=1105)

Izvor: Izjave o proučenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Daljnja raščlamba navedenih skupina bolesti u odnosu na rang učestalosti vodećih pojedinačnih dijagnoza, postavljenih nakon preventivnog pregleda, ukazuje da se hipertenzija (I10) nalazi na vrhu ljestvice s udjelom od čak 30,41 % (N=336), slijede je na drugom mjestu debljina (E66) s udjelom od 15,66 % (N=173), na trećem s udjelom od 14,39 % (N=159) nalazi se dijabetes melitus neovisan o inzulinu (E11) i na četvrtom mjestu je registrirana dijagnoza E78 - poremećaji metabolizma lipoproteina i ostale lipidemije s udjelom od 7,96 %, (N=88) kao što je vidljivo u slikovnom prikazu 20.

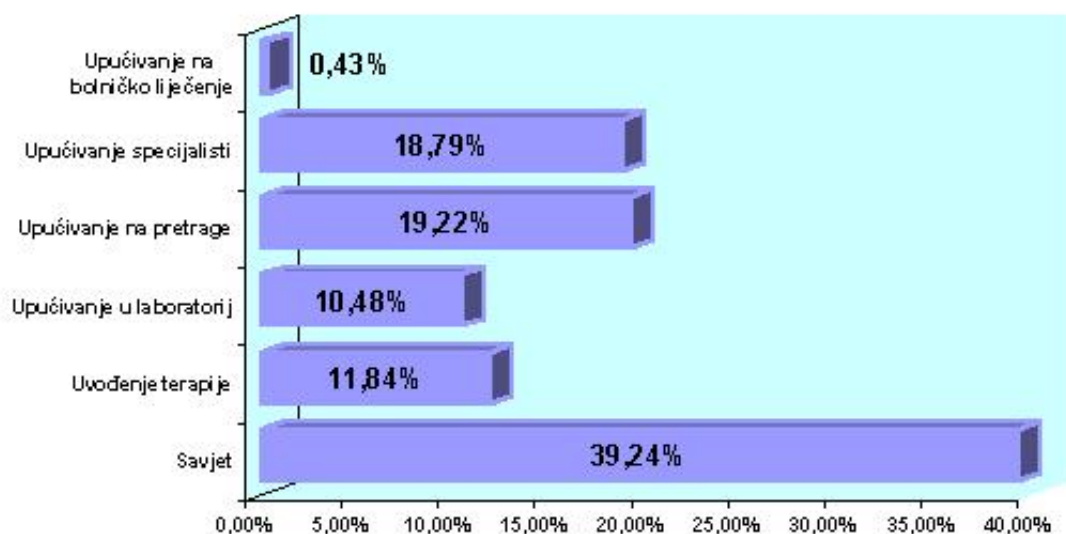
Slika 20. Raspodjela vodećih novootkrivenih dijagnoza u preventivno pregledanih osiguranika starijih od 50 godina u 2005. godini (N=1105)

Izvor: Izjave o proučenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

Doktori opće/obiteljske medicine nakon preventivnog sistematskog pregleda osigurane osobe poduzeli su ukupno 2347 određenih zdravstvenih mjera. Od učinjenih intervencija liječnika savjet je dat za njih 39,24 %, 19,22 % upućeno je na dodatne pretrage, a specijalisti je upućeno 18,79 % osiguranika (slika 21).

Slika 21. Liječničke intervencije u preventivno pregledanih osiguranika u 2005. godini (N=2347)

Izvor: Izvješće o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina

RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Obradom podataka iz *Izvješća o provedenim preventivnim sistematskim pregledima osiguranih osoba starijih od 50 godina* za 2005. godinu dobiveni su rezultati koje treba interpretirati s oprezom. Naime, dio nalaza kao što su stanje uhranjenosti, arterijski tlak te krvne pretrage sedimentacije, koncentracije hemoglobina i vrijednosti šećera u krvi dobiven je na egzaktan način. Ovi nalazi, međutim, nisu dobiveni na standardiziran i kontroliran način te se ne mogu uspoređivati međusobno, niti mogu pružati izravne zaključke o stvarnoj prevalenciji i zdravstvenom stanju. No unatoč tome što rezultati obrade podataka iz *Izvješća* vrlo su informativni kod opisa problema u definiranoj populaciji.

Medicinsko-preventivni pregledi omogućuju rano utvrđivanje sinergističkog djelovanja čimbenika rizika za razvoj kroničnih masovnih bolesti kao i njihovo pravovremeno otkrivanje u definiranoj populaciji. Sustavna analiza, praćenje i evaluacija rezultata provedenih preventivnih sistematskih pregleda odraslih osoba starijih od 50 godina omogućuje izradbu i provedbu stručnih smjernica i algoritama u prevenciji prioritarnih javnozdravstvenih problema, uz odgovarajuće intervencije. Na temelju ovih saznanja provodit će se efikasnije mjere primarne, sekundarne i tercijarne prevencije vodećih kroničnih masovnih bolesti koje bitno utječu na produljenje trajanja života i na njegovu kvalitetu.

Literatura:

1. Stevanović R, Pristaš I, Erceg M. Preventivni pregledi osiguranih osoba starijih od 50 godina u 2005. godini. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 2006.

Kontakt:

Goran Perko
 Služba za epidemiologiju
 Zavod za javno zdravstvo Grada Zagreba
 Mirogojska c. 16, 10000 Zagreb
 Tel. 46 96 155
 e-mail: goran.perko@publichealth-zagreb.hr